

1927. XX

Melléklet a 19. számú irományhoz.

Indokolás

„a m. kir. Szabadalmi Felsőbíróság megszüntetéséről és a kapcsolatos rendelkezésekről“ szóló törvényjavaslathoz.

A találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. törvénycikk egyes rendelkezéseit módosító és kiegészítő 1920. évi XXXV. törvénycikk az eredetileg felállított szabadalmi hatóságokat átminősítette, de azokat lényegükben továbbra is fenntartotta. Így nevezetesen a Szabadalmi Felsőbíróság, mely a korábbi Szabadalmi Tanács helyébe lépett, továbbra is eredeti szervezetében maradt meg.

Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása céljából szükséges intézkedések tárgyalása folyamán azonban egy oly megoldás vétetett tervbe, mely lehetővé teszi, hogy a Szabadalmi Felsőbíróság, mint önálló intézmény megszűnjék és ügykörének ellátása már meglévő más intézmény hatáskörébe utaltassék át.

E megoldás keresztülvitelére készült az itt fekvő törvényjavaslat és az ebbe foglalt rendelkezések életbeléptével a Szabadalmi Felsőbíróság, mint önálló intézmény teljesen meg fog szünni és az ezen Felsőbíróság keretében rendszeresítve volt külön elnöki állás illetményei megtakaríthatók lesznek. Ami a megszűnő Felsőbíróság ügykörét illeti, ez bírói vonatkozásban a m. kir. Kúriára fog átszállani, ami pedig a Szabadalmi Bíróság feletti felügyeletet illeti, amelyet az 1885. évi XXXVII. t.-c. 24. §-ának utolsó bekezdése értelmében a Felsőbíróság elnöke eddig is csak a kereskedelemügyi miniszter megbízásából és az ő közvetlen felügyelete mellett gyakorolt, ezentúl kizárólag közvetlenül fog a kereskedelemügyi miniszter által gyakoroltatni.

Az új rendezés mellett a szabadalmi ügyek felsőbbfokú elbírálására hivatott szervezet az eddigi állapottal szemben csak annyiban fog változni, hogy az illető tanácsban az eddigi felsőbírósági elnök helyett a m. kir. Kúria valamelyik tanácsának elnöke vagy helyettese fog elnökölni. Az eddigi tanácsok tagjai ez ideig felerészben a m. kir. Kúria bíráiból, illetve a m. kir. Műegyetem tanárai közül kinevezett ülnökökből állottak és e tekintetben az új rendezés nem fog változással járni.

A törvényjavaslat 6. §-ában a m. kir. szabadalmi bíróságra vonatkozólag is vétetett fel egy rendelkezés, mely hivatva van arra, hogy a szaba-

dalmi bíróság elnökének minősítését szabályozó eddigi rendelkezést kiegészítse. Az 1920. évi XXXV. t.-c. 4. §-a 4-ik bekezdésének idevágó rendelkezése szerint ugyanis az elnök csak a szabadalmi vagy a rendes bíróságok bírái köréből nevezhető ki és így a most javasolt új rendelkezés hiányában nem lenne lehetséges az elnököt a közigazgatási bíróság vagy más királyi bíróság bírái sorából kinevezni, ami pedig indokolatlan megszorítást jelentene, mint-hogy a közigazgatási vagy más királyi bíróság ügyei általában szintén közel állanak a szabadalmi bíróság feladataihoz.

Minthogy az előadottak szerint az új megoldás mellett az eddigi szabadalmi felsőbíróság ügykörének ellátása érdemi változás nélkül és az államkincstárra nézve megtakarítás elérésével lesz biztosítható, a fentiekben ismertetett törvényjavaslatnak elfogadását tisztelettel kérem.

Budapest, 1927. évi február hó 9-én.

*Herrmann Miksa s. k.,
m. kir. kereskedelemügyi miniszter.*

hatályon kívül, miért nem biztosítja? Épen erre akarok rámutatni. Ha nekem mindig külön kellene kérnem az Ofb. hozzájárulását, mint ahogy a mezőgazdasági kölcsönöknél mindig külön kellett megkérnem, hogy az Ofb. meddig engedélyezi, amit elvehetnek és el nem vehetnek a birtokomból; minden kölcsön esetében külön kellett egy beadványt benyújtani az Ofb.-hoz és elbírálni az illető tanácsnak, ezzel a kölcsönök szerzését rendkívül megnehezítette s ez a tapasztalati tény adta az impulzust a törvényjavaslat készítőjének, hogy generálisan oldja meg a kérdést, hiszen ugyebár, itt 40—50.000 esetről lesz szó, méltóztassanak tehát elképzelni, hogy micsoda adminisztrációt igényel ennyi számú esetnek külön elbírálása. Veszély ebből nem származhatik, mert hiszen miről van szó? Az állam által nyújtott pénzekből rendelkezésre bocsátott hiteleknek biztosításáról van szó, itt az állam pénzének biztosításáról van szó, a törvényhozásnak pedig kötelessége az állam érdekeinek megvédelmezése a törvény készítése alkalmából. Én nem látok veszedelmet ebben a tekintetben a kisemberek érdekeire, hiszen a minster ur is kijelentette, hogy itt nem egy uzsorás végrehajtó karmaiba fog kerülni az a kisember, aki kölcsönt kap, ellenkezőleg, az állam jóléti tevékenységének egyik intézkedése van itt kodifikálva, amely az embereknek segítséget kíván nyújtani, nem pedig őket végrehajtás útján romlásba dönteni.

Ami pedig azt illeti, amit a t. képviselő ur egy másik gondolatban méltóztatott kifejteni, hogy ez a közokirati jelleg bizonyos veszedelmet rejt magában, bátor vagyok rámutatni, hogy ilyen közokirati jelleggel bírt a jelzőkölcsönöknél annak idején a Földhitelintézet okirata, így volt ez az Okh-nál is, és jól méltóztatott mondani, a munkásbiztosítási pénztári hátralékok kimutatása is ilyen volt, ezekre nézve is a közadók módjára való behajtás biztosított törvényeinkben. Én nem látok ebben veszedelmet, mert hiszen hátra van a bírósági ut és ha a Faksz. olyan tartozási kimutatást fog kiállítani, amelyben tévedés lesz, azt vissza lehet követelni tartozatlan fizetés címén, s ha végrehajtást igényelnek, akkor végrehajtási korlátozási keresetet lehet beadni és kártérítési igényt minden kárért, ami ennek nyomában fakad. Kijelentem a t. képviselő urnak, hogy Budapesten akad három ezer ügyvéd, aki biztos lesz abban, hogy ez eredménnyel fog végződni és hogy a Faksz. elég jó lesz arra, hogy a perkoltséget meg tudja fizetni.

Nincs tehát abban semmi veszedelem, ha a tartozási kimutatásoknak a közokirati jelleg meg lesz adva, hiszen egy államilag ellenőrzött és egy állami akciót lebonyolító szerv dolgairól és okmányairól lesz szó, amelyet annak rendje és módja szerint mindig felelősségre lehet vonatni, hiszen a Faksz. alapszabályaiban ingerencia van biztosítva a földmívelésügyi minster-ur számára.

Megítélésem szerint ez a pótlás, amelyet méltóztatott betérjeszteni, nem fog nagyobb biztosítékot adni, viszont áttöri azt az elvet, amelyet előbb leszögeztünk. (Mayer János földmívelésügyi minster: A végrehajtási utasításban!) Egy dologi teher már ugy is konstituálva van erre nézve, tekintet nélkül arra, miképen néz ki a telekkönyv. (Farkas István: De mindenestre felszólításra! Ha beszurjuk, hogy felszólítás után, akkor van ideje átnézni!) Ez az egy, t. képviselő ur, nem fogja előbbre vinni az illető ember érdekeinek biztosítását, mert hiszen a Faksz. ugysem azon fogja kezdeni, hogy

amikor lejár a tartozási határidő, akkor mindjárt perelésre vagy behajtásra gondol.

Ez a felszólítás mindenestre alkalmat adhat a végrehajtással foglalkozó ministeriumoknak, hogy erre a kérdésre külön kiterjeszkedjenek. Én a magam részéről nem tartom szükségesnek a módosító indítványt és a Háznak nem is ajánlom elfogadásra, de a minster urat és az illetékes ministeriumokat mindenestre kérem, hogy a végrehajtási utasításban ezzel a kérdéssel méltóztassék foglalkozni. (Mayer János földmívelésügyi minster: Igen, a végrehajtási utasításban!)

Elnök: A tanácskozást befejezettnek nyilvánítom. Következik a határozathozatal.

A 3. §-szal szemben Farkas István képviselőtársunknak van egy indítványa — (Farkas István: Kettő!) kérem nem feledkeztem meg róla — amely a 3. § bizottsági szövegéből egy mondatot törölni kíván. Ez az indítvány elmentés a 3. §-szal, ennek következtében szemben fogom állítani. Viszont Farkas István t. képviselőtársunknak második indítványa pótlási természetű és erre külön fogom feltenni a kérdést. Méltóztatnak a kérdés fellevéséhez hozzájárulni? (Igen!) Kérem a t. Házat, méltóztatik-e a 3. §-t bizottsági szövegezésében elfogadni, szemben Farkas István képviselőtársunk szövegezésével, igen vagy nem? (Nem!) A Ház a bizottsági szövegezést fogadta el és Farkas István képviselőtársunk szövegezését méltózte.

Kérem másodsor, méltóztatik-e a 3. §-hoz Farkas István képviselőtársunk következő szövegű pótlását (olvassa): »ha a hátralékos a felszólítástól számított egy éven belül nem fizet«, elfogadni, igen vagy nem? (Igen! Nem!) Kérem azokat a képviselő urakat, akik a pótlási indítványt elfogadják, sziveskedjenek felállani. (Megtörténik.) Kisebbség. A Ház a pótlást nem fogadta el.

Következik a 4. §.

Szabó Zoltán jegyző (olvassa a 4—8. §-okat, amelyek észrevétel nélkül elfogadtatnak).

Elnök: Ezzel a Ház a törvényjavaslatot részleteiben is letárgyalta és annak harmad-szori olvasása iránt napirendi javaslatom során fogok a t. Háznak előterjesztést tenni.

Napirend szerint következik a Magyar Királyi Szabadalmi Felsőbiróság megszüntetéséről és a kapcsolatos rendelkezésekről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Az előadó urat illeti a szó.

Rubinek István előadó: T. Ház! A találmányi szabadalmakról szóló 1895:XXXVII. tc. 23. §-a megszervezte azokat a hatóságokat, amelyek hivatva vannak a találmányi szabadalmakkal kapcsolatos eljárások lefolytatására. E célból a hivatkozott törvényhely két fokozatu hatóságot állapított meg, még mégpedig a Szabadalmi Hivatalt, mint elsőfoku hatóságot és a Szabadalmi Tanácsot, mint másodfoku hatóságot. A Szabadalmi Hivatal két osztályban működik, mégpedig a bejelentési osztályban és a birói osztályban. A bejelentési osztály határozatait hármass tanácsban hozta, mégpedig egy birói tag elnöklété alatt, két ülnökből álló tanácsban. A birói osztály határozatait öttagu tanácsban hozta meg, mégpedig a Szabadalmi Hivatal elnökének vagy helyettesének elnöklété alatt, négy birói és két műszaki képzettségű ülnökből álló tanácsban. A Szabadalmi Tanács határozatait héttagu tanácsban hozta meg, mégpedig az elnöknek vagy helyettesének elnöklété alatt, négy birói és két műszaki tagból, ülnökből alakított tanácsban.

Az 1920:XXXV. tc. a szabadalmi tanács

tagjainak létszámát ötre szállította le. A szabadalmi tanács elnökét a királyi Curia tanácselnökével egyenlő rangsorban a m. kir. kereskedelmügyi miniszter előterjesztésére Őfelsége a király nevezte ki, mégpedig hivatali működésének időtartamára. Ugyancsak a kereskedelmügyi miniszter ur előterjesztésére Őfelsége nevezte ki a szabadalmi felsőbiróságnak, illetőleg a szabadalmi felsőbirósággá átszervezett szabadalmi tanácsnak bírói tagjait is, a legmagasabb bíróság tagjai köréből, ugyancsak hivatali működésük időtartamára. A kereskedelmügyi miniszter ur előterjesztésére Őfelsége nevezte ki a szabadalmi tanácsnak majd később átszervezve szabadalmi felsőbiróságnak műszaki képesítésű tagjait, ülnökeit is, a m. kir. műegyetem tanári tagjai közül. Az 1920:XXXV. tc., miként említettem, bizonyos szervezeti változtatásokat eszközölt a szabadalmi hivatalokon, hatóságokon, amennyiben a szabadalmi hivatalt szabadalmi bírósággá, a szabadalmi tanácsot szabadalmi felsőbirósággá minősítette át, egyébként azonban a két hatóság szervezete, hatásköre és ügyköre továbbra is megmaradt. Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása során. Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása során szükségessé vált, illetőleg célszerűnek mutatkozott a szabadalmi felsőbiróság megszüntetése oly módon, hogy a szabadalmi felsőbiróság hatásköre átutaltatik a m. kir. Curia hatáskörébe és ilyen módon a szabadalmi felsőbiróság elnökének állása megszűnván, ennek járandóságai megtakaríthatók.

Ennek az intézkedésnek keresztülvitelét célozza ez a törvényjavaslat. A törvényjavaslat a szabadalmi felsőbiróságot, mint olyant teljesen megszünteti és hatáskörét átutalja a kir. Curia hatáskörébe, még pedig olyan módon, hogy a szabadalmi felsőbiróság bírói vonatkozású része és ügyköre a Curia-ra megy át, míg felügyeleti ügyköre, amelyet eddig a szabadalmi felsőbiróság elnöke a m. kir. kereskedelmügyi miniszter uron keresztül gyakorolt, ezentúl kizárólag a m. kir. kereskedelmügyi miniszter hatáskörébe fog tartozni. Az új rendezés mellett a szabadalmi ügyek felsőbirósági ellátására hivatott szervekben az eddigi állapottal szemben csak az a változás fog beállni, hogy ezentúl a felsőbiróságot a kir. Curia valamelyik tanácselnökének vagy helyettesének elnöklete alatt a kir. Curianak egyik tanácsa fogja gyakorolni olyan módon, hogy a tanács tagjainak fele a kir. Curia bíráinak létszámából fog kikerülni, másik fele pedig műszaki képzettségű ülnökökből, akik ugy, mint eddig, a m. kir. Műegyetem tanári karából fognak kikerülni.

A törvényjavaslat a szabadalmi felsőbiróságra vonatkozó részén kívül a szabadalmi bírósággal kapcsolatban is tartalmaz bizonyos rendelkezéseket, mégpedig 6. §-ában a szabadalmi bíróság elnökének minősítésével kapcsolatban az 1920:XXXV. 4. §-ának idevágó rendelkezéseit olyan módon egészíti ki, hogy a szabadalmi bíróság elnöke nemcsak a szabadalmi, vagy a rendes bíróságok bírái köréből nevezhető ki, hanem a közigazgatási vagy más királyi bíróságok létszámából is.

Mint hogy ilyen módon e törvényjavaslat értelmében a szabadalmi felsőbiróság ügykörében és a szabadalmi felsőbiróság elé kerülő ügyek elintézésének módjában lényegben, érdemben semminemű változás nem történik, minthogy tehát ez a törvényjavaslat lényegi érdemi változtatást az eddigi eljárási módon tulajdonképpen nem eszközöl és minthogy ki-

zárólag csak takarékosági szempontok voltak irányadók ennek a törvényjavaslatnak benyújtásánál, a magam részéről tisztelettel kérem, méltóztassék a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni. (Helyeslés.)

Elnök: Kiván valaki szólni? (Nem!) Ha senki nem kíván, a vitát bezárom, a tanácskozást befejezettnek nyilvánítom.

Következik a határozathozatal. Kérdem a t. Házat, méltóztatnak-e az imént tárgyalt törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni, igen vagy nem? (Igen!) A Ház a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Következik a részletes tárgyalás. Kérem a jegyző urat, sziveskedjék a törvényjavaslat címét felolvasni.

Szabó Zoltán jegyző (olvassa a címet és az 1—7. §-okat, amelyek észrevétel nélkül elfogadtnak.)

Elnök: Ezzel a Ház a törvényjavaslatot részleteiben is letárgyalta és annak harmadszori olvasása iránt napirendi javaslatom során fogok a t. Háznak előterjesztést tenni.

Következik a Lettországgal, Németalfölddel, Finnországgal és Ausztriával való kereskedelmi- és forgalmi viszonyaink rendezéséről szóló külügyministeri rendelet tárgyalása.

Az előadó urat illeti a szó.

Pogány Frigyes előadó: Igen t. Képviselőház! Csak egész rövid időre leszek bátor a t. Ház figyelmét kérni, abból a célból, hogy tudomásulvételét kérjem és ajánlom annak a külügyministeri jelentésnek, amelyben a külügyminiszter ur bejelenti, hogy a kormány az elmúlt évek folyamán négy állammal ideiglenes szerződéseket illetőleg megállapodásokat kötött. Az 1925:II. teikk ugyanis felhatalmazta a m. kir. kormányt, hogy forgalmi viszonyainknak ideiglenes szabályozása céljából az egyes államokkal ideiglenes megállapodásokat, szerződéseket, egyezményeket köthessen és ezeket 1925 december 31-ig rendeletileg életbeléptethesse. Ugyanezt a felhatalmazást megismételte az 1926:VI. teikk teljesen azonos szöveggel, természetesen azonban azzal az eltéréssel, hogy 1926 évi december 31-ét állapította meg határidőül.

Ezeknek a törvényeknek alapján a m. kir. kormány ideiglenes kereskedelmi és hajózási szerződést kötött Lettországgal és Finnországgal, ideiglenes kereskedelmi egyezményt Hollandiával, ezenkívül ideiglenes egyezményt a kisebb határszéli személyforgalom és a kisebb határszéli gazdasági forgalom szabályozása érdekében Ausztriával.

Az első két szerződés tüzetes részletességgel szabályozza mindazokat a jogokat, amelyek a két szerződő állam polgárait a másik állam területén megilletik, így a bentazást, az ott utaztatást, az ott tartózkodást, a letelepülést, ingók, ingatlanok szerzését, hivatások, foglalkozások üzését, gyárak, üzemek, raktárak létesítését, alapítását, a jogsegély igénybevételét, stb., a Hollandiával kötött kereskedelmi egyezmény ellenben részletelés nélkül csak annyit mond, hogy a két szerződő állam polgárait a másik állam területén minden tekintetben azok a jogok fogják megilletni, amelyek megilletik a legnagyobb kedvezmény elve alapján szerződő más államokat.

Mint hogy a m. kir. kormány ezeket a szerződéseket, megállapodásokat, egyezményeket törvényes felhatalmazás alapján kötötte meg és

közdók módjára kell beszédni és behajtani. A lebonyolító szerv által a hátralékos követelésről kiállított tartozási kimutatás olyan közokirat, amelynek alapján közvetlen végrehajtásnak van helye.

4. §.⁽¹⁾ A házhelyhez jutott kérelmére a lebonyolítást végző szerv köteles költség- és díjmentesen a házhelyet terhelő tartozás fennálló összegéről kimutatást kiállítani vagy nyilatkozatot kiadni arról, hogy az illető házhelyre építési hitelt nem nyújtott. Ilyen nyilatkozatnak kiadása után az illető házhelyet a lebonyolító szerv által esetleg utóbb folyósított építési hitel dologi teherként nem terheli.

5. §.⁽²⁾ A lebonyolító szerv által nyújtott hitelt csak az 1. §-ban megjelölt házhelyeken létesítendő házak felépítésére szabad felhasználni.

6. §.⁽³⁾ A pénzügyminiszter felhatalmaztatik arra, hogy a lebonyolító szerv részére, valamint annak működésével kapcsolatos ügyletekre adó- és illetékmentességet és egyéb kedvezményeket rendelettel állapíthasson meg.

7. §. Az ebben a törvényben foglalt rendelkezéseket a földművelésügyi miniszter, a pénzügyminiszter és az igazságügyminiszter hajtja végre és mindegyikük a maga ügykörében a törvény végrehajtásához szükséges részletes, valamint az átmeneti szabályokat is — és pedig amennyiben a másik miniszter ügykörét is érinti, az utóbbi hozzájárulásával rendelettel állapítja meg, a kiadott rendeleteket a szükséghez képest módosíthatja, kiegészítheti, vagy hatályon kívül helyezheti.

8. §. E törvény kihirdetésének napján lép életbe.

XX. TÖRVÉNYCIKK

a m. kir. Szabadalmi Felsőbíróság megszüntetése és a kapcsolatos rendelkezések tárgyában.⁽⁴⁾

(Kihirdetett az Országos Törvénytárnak 1927. évi augusztus hó 10-én kiadott 9. számában.)

1. §. A m. kir. Szabadalmi Felsőbíróság megszűnik és a bírói hatásköre a m. kir. Kúriára száll át.

(1) (M. i.) A 4. §. rendelkezései módot nyújtanak arra, hogy a jövőre nézve is biztosítható legyen a magántőke bekapcsolása a földreformeljárás során juttatott házhelyek beépítésénél. A lebonyolító szerv anyagi eszközeinek korlátozott volta mellett kívánatos az, hogy a magántőke minél intenzívebben álljon rendelkezésre a házhelyek beépítése céljaira. Ennek lehetősége volna elzárva azáltal, ha a javaslat rendelkezései a hitelügyletek körében forgalmon kívül helyeznék a földreformeljárás során kiosztott házhelyeket. A 4. §. módot nyújt mindenkinek, aki ebben a kedvezményes hitelakecióban nem részesülhet, hitelezője megnyugtatóra az irányban, hogy a házhely a lebonyolító szerv részéről nem fog olyan követeléssel megterhelteni, amely zálogjogi bekebelezés nélkül is dologi teherként fogna az ingatlanra ránehezenni.

(2) (M. i.) Nem szorul külön indokolásra az 5-ik §-ak a visszaélések megelőzését célzó az a rendelkezése, hogy a lebonyolító szerv kedvezményes hiteleit a támogatásban részesített személyek kizárólag a kiosztott házhelyeken létesítendő házak felépítésére használják fel.

(K. b.) Beható tárgyalás anyaga volt az 5. §., mely elrendeli, hogy a nyújtandó hitel csak házépitésre használható fel, de azok ellen, akik nem arra használják, semmi megtorló intézkedést nem tartalmaz s ennek pótlását kívánták, végül is a bizottság mellőzte a külön megtorló intézkedés beiktatását, abból indulva ki, hogy a lebonyolító szervnek módjában lesz előzetes ellenőrzés, de meg a kiutalás során lehető alkalmas utánjárással ennek a rendezésnek érvényt szerezni.

(3) (M. i.) A 6-dik §. felhatalmazást ad a pénzügyminiszternek arra, hogy a házhelyépítési akció sikeréhez fűződő eminens szociális érdekekre való tekintettel a lebonyolító szerv részére, valamint az annak működésével kapcsolatos összes ügyletekre a legmesszebbmenő személyi és tárgyi adó- és illetékmentességeket és kedvezményeket nyújthassa. Ezek a mentességek és kedvezmények vonatkozhatnak nem csupán a házhelyeseknek nyújtandó hitelügyletekre, hanem a lebonyolító szerv anyagbeszerzési és továbbadási, valamint egyéb ügyleteire is. (Analog rendelkezések találhatók az 1919. évi augusztus hó 4-iki németbirodalmi telepítési törvény — Reichssiedlungsgesetz — 28. §-ában és az osztrák 1919 május 31-iki és 1921 július hó 15-iki telepítési törvény — Wiederbesiedlungsgesetz — alapján az osztrák földművelés- és erdőügyi miniszter részéről 1921. évi november hó 21-én 689. szám alatt kiadott rendelet 79. §-ában.)

(4) A törvényjavaslatot a kereskedelemügyi miniszter 1927. évi febr. 9-én nyújtotta be 19. sz. a. — A képviselőház igazságügyi bizottságának jelentése: 1927 máj. 14., 150. sz. a. — Képviselőházi tör-

2. §. Az államfő a m. kir. Kúriához az igazságügyminiszter előterjesztésére a m. kir. József-műegyetem tanárai közül ötévi időtartamra szabadalmi ülnököket nevez ki.

3. §. A m. kir. Kúria az 1. § szerint eléje tartozó ügyekben elnökből, két kúriai bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el. Elnöke a m. kir. Kúria valamelyik tanácsának elnöke vagy helyettese.

Az ülnökök működési díjban részesülnek, amelyet az igazságügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértve rendelettel állapít meg.

Az ülnökök által elkövetett fegyelmi vétségek és a vagyoni felelősség megállapítása tárgyában ugyanaz a bíróság ítél, mint a m. kir. Kúria bírójának hasonló ügyeiben.

Az 1895 : XXXVII. t.-c. 26. §-ának még hatályon kívül nem helyezett rendelkezései, valamint az 1920 : XXXV. t.-c. 6. §-a hatályukat veszti.

4. §. A m. kir. szabadalmi bíróság felett a felügyeletet a m. kir. kereskedelemügyi miniszter közvetlenül gyakorolja.

Az 1895 : XXXVII. t.-c. 24. §-ának utolsó bekezdése hatályát veszti.

5. §. A m. kir. Kúriának szabadalmi ügyekben irányadó eljárási és ügyviteli szabályait az igazságügyminiszter a kereskedelemügyi miniszter meghallgatásával állapítja meg.

6. §.⁽¹⁾ Az 1920 : XXXV. t.-c. 4. §-a 4. bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép :

A m. kir. szabadalmi bíróság elnökévé csak az nevezhető ki, aki a szabadalmi bíróságnál vagy más királyi bíróságnál ítélőbírói minőségben a bírói státus II. vagy magasabb fizetési csoportjában (előbb VI., vagy magasabb fizetéssel egybekötött rangosztályban) együttvéve legalább öt évet töltött.

gyalás : 1927 jún. 8. a 62. ülésben ; harmadszori olvasás : 1927 jún. 9-én a 63. ülésben. — A felsőház közjogi és törvénykezési bizottságának jelentése : 1927 jún. 19. 92. Fh. sz. a. Felsőházi tárgyalás : 1927 júl. 4-én a felsőház 17. ülésében.

(M. i.) A találmányi szabadalmakról szóló 1895 : XXXVII. törvények egyes rendelkezéseit módosító és kiegészítő 1920 : XXXV. törvények az eredetileg felállított szabadalmi hatóságokat átminősítette, de azokat lényegükben továbbra is fenntartotta. Így nevezetesen a Szabadalmi Felsőbíróság, mely a korábbi Szabadalmi tanács helyébe lépett, továbbra is eredeti szervezetében maradt meg.

Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása céljából szükséges intézkedések tárgyalása folyamán azonban egy olyan megoldás vétetett tervbe, mely lehetővé teszi, hogy a Szabadalmi Felsőbíróság, mint önálló intézmény megszűnjék és ügykörének ellátása már meglévő más intézmény hatáskörébe ntaltassék át.

E megoldás keresztülvételére készült az itt fekvő törvényjavaslat és az ebbe foglalt rendelkezések életbeléptével a Szabadalmi Felsőbíróság mint önálló intézmény teljesen meg fog szűnni és az ezen Felsőbíróság keretében rendszeresítve volt külön elnöki állás illetményei megtakaríthatók lesznek. Ami a megszűnő Felsőbíróság ügykörét illeti, ez bírói vonatkozásban a m. kir. Kúriára fog átszállani, ami pedig a Szabadalmi Bíróság feletti felügyeletet illeti, amelyet az 1885 : XXXVII. t.-c. 25. §-ának utolsó bekezdése értelmében a Felsőbíróság elnöke eddig is csak a kereskedelemügyi miniszter megbízásából és az ő közvetlen felügyelete mellett gyakorolt, ezentúl kizárólag közvetlenül fog a kereskedelemügyi miniszter által gyakoroltatni.

Az új rendezés mellett a szabadalmi ügyek felsőbbfokú elbírálására hivatott szervezet az eddigi állapottal szemben csak annyiban fog változni, hogy az illető tanácsban az eddigi felsőbírósági elnök helyett a m. kir. Kúria valamelyik tanácsának elnöke vagy helyettese fog elnökölni. Az eddigi tanácsok tagjai ez ideig felerészben a m. kir. Kúria bírjaiból, illetve a m. kir. Műegyetem tanárai közül kinevezett ülnökökből állottak és e tekintetben az új rendezés nem fog változással járni.

(F. b.) A jogszolgáltatás mellékszerveinek megszüntetése és hatáskörüknek rendes bíróságainkra ruházása az igazságszolgáltatás egységét és egyöntetűségét mozdítván elő, a bizottság a törvényjavaslatot magáévá tette.

(1) (M. i.) Az 1920 : XXXV. t.-c. 4. §-a 4-ik bekezdésének idevágó rendelkezése szerint az elnök csak a szabadalmi vagy a rendes bíróságok bírái köréből nevezhető ki és így a most javasolt új rendelkezés hiányában nem lenne lehetséges az elnököt a közigazgatási bíróság vagy más királyi bíróság bírái sorából kinevezni, ami pedig indokolatlan megszorítást jelentene, minthogy a közigazgatási vagy más királyi bíróság ügyei általában szintén közel állanak a szabadalmi bíróság feladataihoz.

7. §. E törvény 6. §-a a törvény kihirdetésének napján, többi rendelkezése pedig az igazságügyi és kereskedelemügyi miniszter által meghatározandó napon lép életbe és azt az igazságügyi, a kereskedelemügyi és a pénzügyminiszter hajtják végre.

A nemalán szükséges átmeneti rendelkezéseket a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértve az igazságügyminiszter rendelettel állapítja meg.

1927: XXI. TÖRVÉNYCIKK

a betegségi és baleseti kötelező biztosításról.(1)

(Kihirdetett az Országos Törvénylárnak 1927. évi augusztus hó 10-én kiadott 9. számában.)

I. Általános indokolás.

(M. i.) Az ipari és a kereskedelmi alkalmazottak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló 1907: XIX. t.-c. módosítása a közvéleménynek régi kívánsága. Bármily erős volt is azonban a reformok követelése, és annak dacára, hogy e követelés a törvényhozás és a kormányzat körében nyomatékos visszhangra talált, a kérdés nagy szociálpolitikai, valamint általános politikai jelentősége is szükségképpen alapos megfontolást kívánt, ami a megoldást mindaddig elodázta. Egyideig a nemzet nagy élet-halálharcra is akadályozta a törvény módosítását, de bár a kérdés a világháború által felidézett nemzeti és állami válságunkban háttérbe szorult, létezni meg nem szűnt. Még így is halaszt-hatalannak mutatkozott azonban a munkásbiztosítás egyes kérdéseinek rendezése, amit a kormány a kivételes hatalom jogkörében első ízben a 4790/1917. M. E. sz. rendelettel fogantatosított. Ez a rendelet különösen a betegségi biztosításban igyekezett a legégetőbb szükségleteket kielégíteni. Ezek között már a háború idején kezdődött drágulás következtében legfontosabb volt a biztosítási bérlátár felemelése és illetve a munkásokra annak teljes eltörlése, ami szükséges volt azért, hogy a biztosításra utalt és eredetileg tényleg biztosított rétegek bérük névleges emelkedése dacára a biztosítás körében megtartassanak.

A szociálpolitikai szempontból kétségtelenül fontos módosítások mellett érintetlen maradt azonban a biztosító intézmény szervezete, amelynek a törvényhozó által annak idején előre nem látott, de az életben tényleg kifejlődött visszasságait, sőt káros következményeit csak békés időben végezhető mélyreható reformmal lehetett orvosolni.

A szervezetnek eme hátrányai a törvénynek főként két alapvető rendelkezéséből sarjadtak ki. Az egyik a munkaadóknak és a biztosítottaknak úgynevezett paritásos részvétele az önkormányzatban, amely a betegségi és a baleseti biztosítási ágak közös szervezetben egyesítése folytán nemcsak a két érdekeltiség egyenlő teherviselésével fenntartott betegségi biztosításban, hanem ezen felül a kizárólag munkaadói költségén élő balesetbiztosításban is érezlette hatását. A paritás ugyanis csak névleges volt, tényleg azonban papírosrendelkezés maradt, mert a biztosítottak az ügy iránt tanúsított nagyobb érdeklődésük és erős szervezetségük következtében az önkormányzatban befolyásukat belterjesebb módon és egységesebben érvényesítették. Így különösen a tisztviselői állások betöltésénél, a segélyezések és a baleseti kártalanítások felül hozott határozatoknál, valamint az intézmény részére szükséges, jelentékeny vagyoni értéket képviselő szállításoknál pártpolitikai érdekkörből merített nézőpontjaikat következetes célnadatlansággal tudták lathá vetni és túlsúlyra juttatni.

Ily körülmények között az intézmény vezetése és működése mind inkább és inkább lecsúszott a munkaadók és a munkásság összehangzatos egyetértésének talajáról a pártpolitikai egyeduralkodó hínárjába.

Az előrebocsátott fejlődési irányzattal szemben az állami felügyelet nélkülözöte azokat a hathatós eszközöket, amelyek az egyetemes közérdek követelményeit megóvhatnák volna. Ebben a vonatkozásban jelenkezelt ugyanis a biztosítási szervezet másik nagy fogyatkozása, t. i. az, hogy a törvény a munkásbiztosítás állami felügyeletét bírói függetlenséggel ellátott hatóságra, az Állami Munkásbiztosítási Hivatalra ruházta. Már pedig alapjában elhibázott szervezés volt az, amely szem elől tévesztve a bírói megítélési kívánó jogvitas ügyek és a célszerűség követelményének érvényesítésére hivatott állami felügyelet teljesen különálló jellegét, mindkettő részére közös szerkőnt az említett hivatalt létesítette. Tetszetős volt ugyan az az elgondolás, hogy a felügyelet pártatlansága érdekében azt a kormányhatalom utasításaitól független bíróság gyakorolja. Másfelől azonban a gyakorlatban ki nem egyenlíthető ellenmondás rejtett abban a törvényes rendelkezésben, amely e független hatóságot a jogszabályainak érvényesítésén felül azzal a feladattal is felruházta, hogy az önkormányzatnak a pénztár céljával és rendelkezésével ellenkező határozatait megsemmisítse. Tudatában volt tehát a törvény-

(1) A törvényjavaslatot a népjóléti és munkaügyi miniszter 1927. febr. 10-én nyújtotta be 28. sz. a. — A képviselőház munkasügyi, igazságügyi és pénzügyi bizottságának jelentése: 1927. máj. 28. 157. sz. a. — Képviselőházi tárgyalás: 1927. jún. 8. 21. a 62—72. ülésben. harmadszori olvasás: jún. 22. a 73. ülésben. — A felsőház népjóléti és munkaügyi, közjogi és törvénykezési válamint pénzügyi bizottságának együttes jelentése: 1927. jún. 27. 100. Fh. sz. a. Felsőházi tárgyalás: 1927. júl. 5. a felsőház 18. ülésében.